

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului :</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor :</p> <p>Pentru publicațiuni oăcetoase, concuase, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
---	---	--

Contribuțiuni la cunoașterea vieții lui Constantin cel Mare și despre începuturile creștinismului.

De: Prof. Constantin Rudneanu.

Pentru cunoașterea cât mai temeinică a vieții lui Constantin cel Mare, e necesar, ca toate izvoarele istorice să fie adunate, mărturiile trecutului, opiniile istoricilor de azi, cu toată critica făcută, pentru lămurirea unei epoci de consolidare a creștinismului.

Constantin a desăvârșit monarhia, a favorizat creștinismul în sensul, că el putea să se lătească, fără să mai fie prezentat; a centralizat administrația imperiului, fixând regulile de conducere atât de necesare unei bune administrări a statului. Din motive politice și militare în 330 a întemeiat noua capitală Constantinopolul — care avea să fie educatorul barbarilor în Răsărit. Opera lui cea mai durabilă a fost recunoașterea creștinismului.

Intr'o broșură intitulată „Constantin cel Mare și triumful creștinismului” am fixat în linii generate starea imperiului roman în sec. al III și mai ales al IV-lea după Hristos. Acum, încerc ca să adaug câteva izvoare literare importante, pentru întregirea celor amintite. Ele au darul să ne lămurească mai mult și stărui-tor asupra celor amintite.

Eutropius în „Istoria Romană” trad. de G. Popa-Lisseanu, ne spune despre Constantin cel Mare următoarele: „Constantinus a fost un împărat care în cei dintâi ani ai domniei sale se poate asemui cu cei mai buni împărați, în ultimii, cu cei mai de rând. De altfel, el avea cele mai frumoase însușiri sufletești și trupești. Era lacom după glorie militară și izbânzile ce le-a avut se datoresc nu atât norocului cât mai mult priceperii lui. După războiul civil bătut pe Goți în mai multe lupte. In cele din urmă în-

cheie cu ei pace și prin binefacerile sale dobândi recunoștința popoarelor barbare. Avea gust pentru artele frumoase și pentru literatură; prin dărnicia sa și prin purtarea sa căuta să-și câștige o iubire neprefăcută din partea poporului, și pe cât de nepăsător era față de unii prieteni, pe atâta de devotat era față de alții, nelăsând să-i scape nici un prilej spre a le mări averea și vaza.

A făcut multe legi, unele bune și drepte, cele mai multe netrebuincioase, altele strajnice. El a fost cel dintâi care a căutat să dea orașului, numit după numele său, o strălucire egale cu a Romei, căruia i-o făcu rivală. Întreprinzând un războiu împotriva Parților, cari se năpustiseră asupra Mesopotamiei, a murit în Nicomedie, în palatul ambasadelor, în vârstă de 66 de ani, după o domnie de 31 de ani. Moartea sa a fost de altfel prevestită printr'o stea cu coadă, de o mărime colosală, pe care Grecii o numesc *Kouffing* și care a strălucit multă vreme. A fost pus pe dreptate în numărul zeilor” (o. c. pp. 149—150).

Chales Guignebert în „*Le Christianisme antique*” (*Creștinismul antic*), Paris 1921, spune următoarele: „Constantin n'a fost încă creștin, dar el a practicat sincretismul pe o scară foarte întinsă... El știa, că Biserica constituie o forță foarte activă și toți împărații, cari au combătut-o, au ajuns rău (au îndurat nenorociri), având de adversar pe Maxentius, nu i-a mai rămas altceva de făcut, după ce a încercat toate sacrificiile, rugăciunile și operațiunile magice — decât să facă apel la Hristos, iar după victoria cu Maxentiu, el trebuia să fie recunoscător lui Hristos. Recunoștința, credința politică și împrejurările de viață ale statului, l-au făcut, sau mai bine zis i-au inspirat edictul dela *Milan* (313), care a făcut loc alături de divinitățile respectabile și puternice și *Dumnezeului creștinilor*,

pretinzând egalitate de tratament în materie religioasă și libertate de conștiință...

Biserica creștină nu și-a renegat principiile sale pentru atâta — ea fiind depozitara adevărului divin, vedea în fiecare păgân un suport al Satanei, și din acest punct de vedere egalitate de cult, alături de păgâni, echivala cu un ultragiu" (pp. 216--217).*)

E. Albertini în „L'Empire romaine" (Imperiul roman) și în trad. lui N. A. Constantinescu, „Priveliști mari din istoria civilizațiilor", aflăm o caracterizare foarte bună cu privire la începuturile creștinismului:

„Contemporanii n'au luat în seamă la timp noutatea sau originalitatea creștinismului, pentru că el apărură în comunitățile evrești, care de mult timp se sbăteau în certuri de lupte de partid între Saduchei, oameni de ordine și respectând tradiția, și Farisei, cari pretinzând că respectă litera legii, cădeau într'un formalism sec. În mîntea poporului își făcuse loc pe încetul ideea unui păcat original, așteptarea lui Mesia sau Hristos, adică „Unsul" lui Dumnezeu, care va aduce pe pământ domnia celor drepti, credința că Mesia va vesti sfârșitul lumii după care va fi învierea morților și judecata de apoi.

Iisus Galileanul, născut pe când domnea August începu sub domnia lui Tiberiu propovăduirea Evangheliei, întemeiate pe aceste credințe... Apostolii, învățăceii cei mai apropiați de Iisus, au rămas grupați după răstignirea lui pe Cruce, în comunitatea (biserica) din Ierusalim, supraveghiată foarte de aproape de preoți și supusă adeseori, făcând pe credincioșii lui Hristos să se risipească, aveau să ajute lățirea credinței lor.

(Propaganda apostolului Pavel întări mai mult creștinismul, mai cu seamă în orașele din Asia-Mică, Grecia și Roma; el predica în limba greacă, și se adresa „neamurilor" adică păgânilor și Iudeilor). Toate acestea se petreceau în taină, mai adesea între oamenii de jos și săraci, pe care cărmuirea îi uita și-i disprețuia. Discuțiile și ciocnirile produse în preajma sinagogilor, iscate de Iudei în contra creștinilor, erau socotite de magistrații romani ca niște certuri între Iudei, fără importanță și supărătoare pentru poliție... Impăratul Claudiu alungă din Roma pe Iudei cari făceau disordini „din înboldirea lui Hristos". În anul 64 creștinii erau destul de cunoscuți la Roma și dușmaniți de popor, pentru că Neron să-i poată face răspunzători de

incendiul orașului și să-i condamne la chinuri grozave. Mai multe persoane din jurul lui Domițian au suferit pentru că primiseră ideile iudeo-creștine. Ca și alte religii venite din Orient, dar mai exclusivă de cât ele, religia creștină câștigă fără încetare credincioși noi; încetul pe încetul, adepți din familii mari și cu multă cultură veneau să se adauge la modestii închinători din primii ani" (o. c. pp. 76—77).

Aceste mărturii amintite, ne conving tot mai mult de necesitatea unui studiu mai amplu despre Constantin cel Mare, sau mai bine zis, epoca lui — care cu drept cuvânt are un rol hotărîtor în istoria bisericească.

Studii noi, apar pe zi ce trecem, ele trebuiesc adunate și studiate, pentru înțelegerea marilor probleme creștine, actuale și înălțătoare pentru orice creștin.

Conceptiile creștine nu aparțin numai unei anumite categorii de oameni intelectuali — ele aparțin tuturor aceluia, cari înțeleg, că cea mai grandioasă moștenire a lumii, este **ființa creștinismului**, ideile creștine au rămas firul conducător al întregii civilizații de azi. **Ea trebuie apărată, mai mult ca oricând, căci fără ea, viața devine anemică!**

Roadele baptismului.

Cu toții, dela cel mai mic și până la cel mai mare, ne dăm seama de starea lucrurilor ce se petrec astăzi în țara noastră. Spiritele au început iarăși să se agite. Dușmanii țării noastre cer iarăși drepturi, pe cari numai imaginația celor bolnavi le pot concepe.

Pe lângă starea destul de critică prin care trece țara noastră, o nouă plagă sau mai bine zis un alt șarpe își ridică capul. Acesta este baptismul.

Această sectă, care pentru acei ce cu adevărat înțeleg sfânta venire a Domnului nostru Iisus Hristos, nu este altceva decât o rătăcire dela adevărata credință strămoșească. Prin baptism putem înțelege ură și desbinare între frați și părinți. Acești oameni cari prin semicultura ce singuri și-o însușesc, au ajuns astăzi să fie adevărații tâlcuitori ai Sf. Scripturi.

Să nu uităm că Domnul nostru Iisus Hristos ni-a dat nouă cea mai profundă și înțeleaptă filozofie din toate punctele de vedere. Dacă așa este, cum putem noi să ajungem să dăm adevărata interpretare a celor spuse în Sf. Scriptură fără să avem vr'o pregătire în prealabil?!

*) Ch. Guignebert, ne dă și o bibliografie: P. Batiffol, La paix constantinienne et le catholicisme, Paris 1914, T. de Bacci Venutti, Dalla Grande persecuzione alla vittoria del Cristianesimo, Milan 1913; Schwartz, Kaiser Constantin und die Christliche Kirche, Leipzig 1913, (o. c. pag. 215).

Cum pot acești rătăciți (baptiștii și toți sectarii) să dea adevărata nuanță pe care a conceput-o Mântuitorul nostru Iisus Hristos?

Învățăturile Mântuitorului cuprind atâtea filozofie și totodată o simbolizare, care fără studiere pur rațională desigur că se ajunge la denaturarea sfântului adevăr. Pentru a dovedi cele spuse mai sus, să ne punem următoarele întrebări: De ce baptismul nu a prins rădăcini în pătura orășanească și de ce nu are, ca aderenți, oameni cu studii înalte? De ce baptismul a prins rădăcini destul de solide în pătura țărânimii?!... La orașe populația și-a însușit o cultură mai mult sau mai puțin justă din toate punctele de vedere. Țărâניה noastră, cu regret în suflet constatăm, zace și astăzi în starea de ignoranță ca aceea de mai înainte de războiu, acumulează, fără voie și vină, totul ce poate fi fals, contra legilor și contra lui Dumnezeu. Vina desigur că nu este a lor, ci a noastră a tuturor a celorla ce putem ceva mai mult ca dâșii.

Baptismul, o sectă, după cum sunt și altele, a atacat și atacă această pătură care formează baza statului nostru național. Cu o sofistică care numai la vechii greci s'a putut întâlni, acești pretinși propovăduitori, tâlcuiesc învățăturile atât de sublime ale Domnului. Nostru Iisus Hristos, dându-le o formă cu totul denaturată. Cu o pregătire bazată fiind numai pe minciuni și sofisme, acești ziși propovăduitori ai Sf. Scripturi, seamănă rătăcirea și desbinarea între frați și soră între mamă și tată. Finanțați fiind cu grei bani de jidani din America, zidesc așa zisele case de răgăciuni și fac dese manifestațiuni religioase care în fond și formă nu sunt decât reclamă pentru câștigarea de aderenți.

Astăzi s'a ajuns ca fiul să injughie pe tatăl și viceversa. Din ce cauză? Pentru ce? Pentru cine? Pentru străini și în special pentru neamul lui Iuda care a batjocorit pe Iisus Hristos? Pentru asta să ne distrugem noi singuri? Nu e oare păcat!... Nu găsim noi oare o soluție contra acestor distrugători ai neamului? Nu avem noi o armă de luptă contra turmei de rătăciți pe care jidani o mână cu biciul și cnutul din urmă?... Să ne deschidem ochii. Să ne coborâm cu toții acolo de sus unde suntem bine puși, să pătrundem în mlaștina satelor uitate de legi, să vedem adevărata stare în care trăește acest popor.

Datoria noastră a tuturor și în special a preoților și a învățătorilor e să luptăm contra acestui mare pericol ce s'a abătut asupra satelor noastre. Da. Să luptăm cu riscuri, chiar personale. Ne trebuie sprijin! Cine ni-l poate

da? La aceste întrebări e de prisos să mai răspund deoarece știm cu toții. Dacă conducerea noastră ne-a adus până acolo încât să ne plecăm în fața acestor fel de rătăciți, dându-le libertate!... Libertate de cult... Libertate, care a ajuns să facă speculă mârșavă sub ocrotirea acestei națiuni. Înțeleg libertate prin su-punere voită, dar nu înțeleg anarhie în religie, nu înțeleg paradă cu muzică, nu înțeleg orgiile ce le săvârșesc acești prelinși pocăiți cari nu au decât cenușa pe cap și ca armă de apărare minciuna, îmbrăcată sub o formă bombastică de cuvinte.

Mai luna trecută în Ticvaniul-Mic s'a petrecut un fapt care iese cu totul din comun.

Locuitorul Pavel Draghicescu era căsătorit cu femeia Ana din comuna Potoc. După ce sârmana femeie l-a slujit un an de zile ca soție, o aruncă în stradă în frig și în ploaie, fără a-i da cel puțin hrana asigurată pentru iarnă. Acest lucru este desigur de condamnat. Apegeul însă îl atinge cetățeanul nostru Pavel Draghicescu care se pretinde a fi baptist, când femeia declară în fața forței publice cum că acela este un om cu totul denaturat.

Iată roadele baptismului. Iată la ce orgii au ajuns acești pierduți!... Ce vom face mâine?!... A cui este vina? A acelor de sus?! Știe oare d-l Ministrul al Cultelor și d-l Ministru al Instrucțiunii la ce torturi suntem puși noi, slujitori ai catedrei și ai altarului?...

Să ni se impună nouă că copilul nu este silit să facă cruce, sau să nu facă gimnastică sau să cânte cântece patriotice și naționale?

Mâine vor veni baptiștii să ne spună că copilului lor nu-ieste ertat să mai învețe despre Vlad Țepeș, pentru că a dat foc la pușcărie și a tras pe nebuni în țeapă!... Ne întrebăm atunci, ce vom face când vom ajunge și în acest hal? Putem noi oare să fim contra legilor! Dar legiuitorii au putut concepe astfel de legi în care se apără dușmanii neamului nostru? Ce putem noi să facem când mâinile ne sunt legate?!... Să ne deșteptăm din timp, acum în ceasul al unsprezecelea măcar, căci altcum va fi rău de noi.

Rugăm pe cei în drept a se gândi și la noi, la acei ce zacem uitați de legi și poate de bunul Dumnezeu. Să ne strângem în jurul unui stâlp solid, care nu este altul decât Biserica străbună, care a răzbătut și răzbate orice greutate puse la cale de acei ce nu mai cred în Dumnezeu, ce nu mai știu ce este dragostea de Neam, Rege și datine strămoșești.

Alte patru piese de teatru sâtesc.

— Dare de seamă. —

În Nr. 5 din 2 Februarie 1936 al „Foi Diecezane“ am făcut o dare de seamă despre apariția a trei piese de teatru, scrise de d-na Înv. pens. Octavia Pirtea născută Crainicescu, soția distinsului preot și senator Vichentie Pirtea din Sinersig.

Atunci autoarea ni-a promis că va mai scrie asemenea piese pentru teatru sâtesc și iată că acum ne surprinde cu alte patru piese noi tipărite în „Tipografia Națională“ din Lugoj.

D-na Pirtea pe lângă activitatea laborioasă ce a dezvoltat-o ca învățătoare în școală, timp de mai multe decenii, nu se dă odihnei ca multe altele, ci dimpotrivă muncește și acum cu drag în ogorul culturii neamului.

Bine face, și bine ar fi dacă toți cei aleși ai noștri ar avea în vedere numai ridicarea și înflorirea neamului, și ar lăsa la o parte politica păcătoasă de partid, mai ales acum când alăția ochi și mâni păcătoase și hrăpărețe se îndreaptă spre noi și țara noastră.

Poporul de jos, talpa țării, trebuie luminat prin școală, prin șezători culturale, prin reprezentări teatrale și alte mijloace, cari să-l facă să cunoască pe binevoitorii și dușmanii lui, să urmeze pe cei dintâi și să se ferească de lupi îmbrăcați în piele de oaie, care voesc pierirea noastră ca neam.

Între mijloacele de ridicare a neamului se numără și teatrul. De aceea piesele d-nei Înv. Pirtea sunt binevenite și ducătoare la scop.

Iată conținutul acestor piese:

Piesa I-a: „De-a Mărășeștii“. E o piesă pentru copii. Doi școlari, doi frați după ce își gată temele de scris din Istorie, se hotărăsc să se joace. Dar de a ce să se joace? Că jocuri știau ei foarte multe.

După multe chibzueli se hotărăsc să se joace de-a Mărășeștii. Dar acum altă întrebare, care din ei să fie Românul și care Neamțul? Se măsoară pe bătă și soartea hotărî pe Nicu să tacă pe Neamțu și Petrișor pe Român. Se aduc armele, și lupta se începe. La Mărășești Românii au bătut pe nemți. E firesc deci ca și aci să fie învins neamțul.

Lupta se dă mai întâiu cu puștile cu gloanțe din ambele părți. Se ține bine atât Românul cât și Neamțul. Mândria de ostași îi face pe amândoi viteji.

Se luptă după aceea cu săbiile, apoi pornesc la atac cum învățaseră în școală și auzi-

seră și dela părinții lor, cu mânețile sufocate și piept la piept.

Lupta ținu cu îndârjire din ambele părți, până deodată copilul neamț începe a fugi și a țipa cât îl ținea gura zicând: mor! sunt gata, cade jos; din cap și din nas îi curge sângele părau. Petrișor îl mângăie și-l roagă să tacă că așa e jocul, dar bietul neamț țipă și strigă că moare.

La țipetele lor veniră și părinții și dojenind pe Petrișor, mângăiară și spălară pe Nicu și refăcură pacea. Petrișor ținea una că el nu e devină, că Nicu a voit să joace pe neamțu, apoi neamțu trebuie se fie bătut, afară de aceea ei nu se bătuseră ca frați ci ca Românii cu Neamțul care trebuia să fie doborât.

Părinții se bucură în sfârșit de vitejia copiilor lor și dându-le sfaturi cum să se poarte când vor fi mari, cum să-și apere țara și moșia, să nu le fie frică de dușman ori câți ar fi ei; să nu întrebe câți sunt dușmanii, ci unde sunt, și pe ei copii cu curaj și fără frică de moarte. Așa să fie toți Românii.

Piesa se sfârșește cu un cântec patriotic cântat de elevi.

E o piesă cât se poate de bună, deșteptând în copii simțul de vitejie și iubirea de patrie. Se poate juca cu mare valvă și succes la orice festivități școlare.

Piesa a II-a (din acest ciclu) e: „Cum e soacra, așa nora“. Se povestește de o soacră îndrăcită care a schimbat șapte nurori și pe aceasta a opta iar voia să o alunge, dar și-a găsit leacul, căci aceasta era și mai zgriburoaică decât ea. Într-o zi ajung după multă gâlciavă la pâruială și scărmanate, dar nu se dau una pe alta. În sfârșit pe când soacra dormea, ne mai voind să lucre pentru noră sa, nora o vopsește cu farbă pe față schimonosindu-o fără ca ea să știe. Soacra după ce scoală iese pe uliță prin vecini, copiii văzându-o așa fărbită în chipul diavolului se iau după ea, o arată cu degetul și râd de răsună ulița, iar femeile când o văd așa gândesc că Chivuța a nebunit, și râd și tac haz de ea ca de altă potcă.

Care-va dintre femei îi aduse o oglindă să-și privească fața. Soacra când se uită în oglindă îi veni se plesnească de năcaz și vede că isprava asta nu i-a făcut-o altul ci chiar noră sa.

Nora apare în ușă râzând și bătând în pumni îi zise: Da! nora ta și-a făcut-o, ciudă, ciudă!

La tine toate nurorile sunt rele, numai tu ești bună, dar cu mine nu putuși, și de nu te

lași din capul meu și să fi mai bună, vei mai vedea și altele.

E o piesă hazlie și în viața de toate zilele aflăm multe soacre ca aceasta, dar și multe nurori în felul acesteia, care nu cedează, nu vrea să cedeze când vede că dreptatea e pe partea sa.

A III-a piesă e: „Puterea Rugăciunii“. E vorba de un pădurar: Iancu, om foarte conștiincios și la loc.

În ajunul Crăciunului Iancu vine dela pădure cu pușca pe spate și însoțit de cânele său credincios Hector. Laurenția, soția sa îl așteaptă cu cina pe masă până târziu, dar el nu vine. Soția sa temându-se că i s'o fi întâmplat vreo nenorocire se roagă pentru Iancu. În sfârșit vine Iancu, dar când să se pună la masă aude în pădure departe ceva vuet, lovituri înfundate de topor, arbori căzând la pământ. Iancu tresare, conștiința îl mână la datorie, nici nu cinează ci vrea să plece să afle pe hoții cari nici acum în această noapte sfântă nu îl lasă în pace. Soția sa îl roagă să nu plece, ci să cineze mai întâiu și să rămână ca tot creștinul în cercul familiei, să nu o lasă singură, că ea presimte ceva rău. Iancu nu vrea, soția i se opune și-l roagă cu lacrimi în ochi să nu o lasă singură. Dar el nu cedează, ci pleacă grăbit. Nici servitorul nu voește să-l ia cu el, ci numai pe Hector. Zăpada e mare, pe bolta cerului milioane de stele lucesc ca tot atâția ochi de foc. Zăpada scârțâie sub picioarele lui, dar Iancu pășește înainte fără frică în noaptea adâncă și în pădurea tainică.

Laurenția îl însoțește cu privirea până îl perdu din zăre, iar gândul și-l îndreaptă spre bunul Dumnezeu rugându-se ca să-i ferească soțiorul de orice rău. Deodată ea tresări, căci auzi în depărtare două detunături de armă, sângele îi îngheță, un fior de groază o cuprinse și rămase așa cu privirea năucită. Nu mult după aceea, Hector schiona la ușă, zgârâind cu ghiarele și cerând intrare. Soția când îl văzu venind singur cunoscă că le aduce vestea nenorocirii, vru să plece, dar servitorul nu o lăsă, ci merse el cu un vecin al lor și cu Hector în căutarea lui Iancu. Il și găsesc căzut în nesimțire cu o rană în frunte din care curgea sânge. Il iau pe brațe și-l aduc acasă. În timpul acela soția credincioasă cade în genunchi și se roagă lui Dumnezeu să-i aducă bărbatul acasă în pace și să nu i rămână copiii orfani.

Când îl văzu Laurenția scoase un țipet și leșină. Servitorul credincios pleacă după doctor. Doctorul scapă trenul și după multe peripeții

totuși îi reușește să ajungă la Iancu care era grav bolnav. Il spală, il bandajează, îi dă medicamente și Iancu se simte mai bine, vorbește cu doctorul care-l încurajează, se ridică puțin și după câteva zile se face deplin sănătos. Doctorul rămâne pe Crăciun la ei și se bucură împreună cu ei de această scăpare minunată datorită doctorului Iustinian, dar mai mult bunului Dumnezeu care a ascultat rugăciunea rostită cu credință de buna și evlavioasa sa soție.

E o piesă duioasă și plină de sentimente nobile, arătând cum tot slujbașul trebuie să și împlinească datorințele cu sfințenie și că rugăciunea smerită rostită de o inimă nobilă, Dumnezeu o ascultă.

Piesa a IV-a e: „Moș Dincă la Doctor“. O piesă foarte comică, în care se râde cu lacrimi. E vorba de un bătrân ne umblat în lume și cam prostuț.

Se duce la doctor ca să-l vindece, fiind rău „biciag“. Doctorul îl caută cu de-amănuntul, dar nu-l află așa rău bolnav, căci poate mânca bine, bea bine, și încă prea mult. Mai apoi din neînțelegerile dintre doctor și moș Dincă se naște o situație extrem de penibilă și comică, iar pacienții cialalți ce așteptau la ușa doctorului, auzind cele ce se petrec, iau lumea în cap cu moș Dincă cu tot. Și doctorul rămâne blazat, cu buzele umflate și fără pacienți, injurând pe moș Dincă, care i-a șterpelit bănișorii ce putea să-i capete dela clienți.

Iată ce cuprind aceste piese care se pot juca cu mare succes la șezătorile culturale, la conferințe și cercurile culturale învățătoresci și le recomand cu căldură preoților, învățătorilor, conducătorilor de coruri, căci servesc mult la luminarea și educarea tineretului și a poporului nostru.

Se pot procura dela Doamna Octavia Pirtea inv. penz. în Sinersig jud. Timiș-Torontal.

Să auzim de bine!

Valeadieni la 23 Noemvrie 1936

George Cătană
inv. penz.

Viața nu-i decât o clipă, dar această clipă este deajuns ca să întreprindem lucruri eterne.

BORSSOT.

Să ne petrecem fiecare zi ca și cum ar fi cea din urmă a noastră, fără tulburare, fără amăgiri, fără mișelie.

MARC AURELIU.

Instrucțiuni cu privire la purtarea socoșilor și administrarea averilor bisericesti.

de PETRU TOMA
esactor-eparhial.

Dar și aceasta este cunoscut căi poate fi cineva un teolog bun, un bun păstor de suflete, dar un rău sau mai puțin priceput administrator al averii bisericii sale, căci timpul scurt, oarele insuficiente și puțină importanța ce se dă purtării contabilității averilor bisericesti, în instituțiile noastre pregătitoare a clerului, — amintesc că la cele mai superioare e omisă complet din programul studiilor sale, — nu sunt suficiente și deci preotul se vede silit de forța împrejurărilor de a-și însuși aceste cunoștințe ulterior și treptat.

Deci ținând cont de aceste împrejurări determinante pentru noi, va trebui să ne acomodăm acestor factori, acestei realități și să ne mulțumim mărginindu-ne în a alege și a impune un sistem de a purta contabilitatea averilor noastre parohiale, protopresbiterale și mănăstirești, după un sistem pe cât de ușor de însușit pe atât de clar și de corect. Din convorbirile ce le-am avut în această privință cu unii dintre protopresbiteri și preoți din eparhia noastră, am ajuns la concluzia că dorința tuturoră e de a purta socoși de tot simple, căci nu poți cere dela oameni cu puține cunoștințe de contabilitate să poarte evidențe grele și complicate. Da, vom ține mereu cont de această împrejurare și impediment pent u noi, dar nu trebuie să uităm că prin simplu și ușor, nu e voie să admitem ceva superficial și confuz, îndeosebi când e vorba de administrarea unei averi, cu un scop așa de înalt. Mai vine și împrejurarea că parohiile noastre își administrează averile lor sub controlul și inspecția autorităților superioare, în conformitate cu legea și statutul bisericii noastre. Iar pentru toate daunele cauzate prin o administrare necorectă de către organele instituite pentru administrarea tuturor averilor bisericesti și cele fundamentale sau prin neglijență de control și inspecțiune, răspund materialicește organele sau corporațiile însărcinate cu administrarea, controlul și inspecțiunea lor.

Primul episcop Ioan Popasu, al restauratei noastre dieceze, încă dela anul întronizării sale printre multe alte griji, a fost preocupat și de această grijă capitală pentru bunul mers al eparhiei. Ocupându-se și deliberând cu consilierii săi această chestiune, a ajuns ca în anul 1881, în ședința Consistorială din 26 Maiu să recapituleze și formuleze toate obligațiile sinodului parohial, comitetului parohial și epitropiilor parohiale, dându-se tot odată și instrucțiuni cum au să se poarte socoșile bisericesti, cele de cult și cele fundamentale. Aceste instrucțiuni au fost trimise sub Nr. 260 E 1881 tipograției arhidiecezane din Sibiu, și au fost tipărite sub titlul: „Instrucțiuni pentru sinoadele, comitetele și epitropiile parohiale din dieceza gr. ort. română a Caransebeșului, referitoare la administrarea și manipularea averii bisericesti, școlare și fundamentale”, neavând dieceza noastră pe atunci tipografia ei proprie.

Aceste instrucțiuni însă s'au văzut insuficiente și chiar în anul următor sub Nr. 555 E 1882 se completează, dându-se in viață și publicându-se cum au să se poarte 1. protocolul tasurilor, 2. protocolul clopôtelor și repizilor, 3. protocolul de zi, 4. protocolul particular și 5. protocolul principal.

Însă și de data aceasta s'a observat că prezintă mai multe lacune în aplicarea lor; dar fie bătrânețele fie

timpul puțin nu mai permiteau o studiere și aprofundare a acestui sistem pentru a-l completa și întregi cu ar fi dorit. În anul 1889 se săvârșește în Domnul în 7/19 Februarie, iar în 2 Iulie același an a avut loc întronizarea Prea Sfinției Sale Nicolae Popea. Sinodul ordinar al eparhiei noastre ținut în zilele de 8—11 Aprilie, anul 1890, imediat după ce inițiatorul faptelor mari a dispărut, la iminentul său îndemn de a perfecționa acest sistem, prin raportorul comisiei financiare, Ioan Budințian, se citește raportul Consistorului prin care se cere revizuirea instrucțiunilor consistoriale de prin Nr. 260 E 1881 și Nr. 555 E 1882, pentru administrarea averilor bisericesti, școlare și fundamentale, aducând în această cauză următorul decis: „Având Consistorul diecezan dreptul și datoria de a prezenta sinodului eparhial orice fel de propunere prin care se țintește înlăturarea scăderilor din instrucțiunile existente, cauza aceasta se transpune Consistorului diecezan cu aceea însărcinare, ca la proxima sinod să subștearnă un proiect gata pentru îndreptarea instrucțiunilor de sub întrebare”.

Printre scăderile amintite cele mai importante sunt următoarele: 1. La încheierea protocolului principal nu se ia de bază preliminarul. Intre preliminar și socoată lipsește nexul organic care ar trebui să fie între ele, venitele și speșele fiind cu totul altfel grupate decât în preliminar. Această deosebire între preliminar și socoată îngreunează într'un mod însemnat lucrarea aceloră cari sunt chemați a face revizuirea și supra revizuirea, căci cu această ocazie printre altele trebuie să se constate dacă epitropia a manipulat cu averea bisericii în marginile și conform preliminarului stabilit de corporațiile parohiale și aprobat de consistorul diecezan. Căci neținându-se seamă de această recerință, din formularele de socoși din vigoare, epitropiile noastre parohiale au spesat din averile bisericilor sume importante pentru lucruri pentru cari nu s'a preliminarat nimic, ori că au spesat mai mult de cât a fost incuviințat în preliminar, fără ca abaterile acestea dela preliminar, comitetele și sinoadele parohiale, protopresbiterii și esactorul diecezan să le fi putut observa cu ocaziunea reviziunii socoșilor. Prin aceasta averile bisericesti au suferit pagube însemnate; și pe de altă parte, această împrejurare a dat anză la repeșite și îndreptățile plângeri contra epitropiilor noastre parohiale.

2. Socoșile bisericesti purtate după aceste formule se pot cu greu revizui și controla de organele în drept. Capitalele fundamentale cu destinație specială se poartă în una și același evidență cu capitalele fundamentale pentru acoperirea trebuințelor bisericesti, cece nu este corect, deoarece fundațiunile au fiecare menire deosebită. Revizuirea e îngreunată și de faptul că pretenșiunile din anii trecuți, cât și venitele anului curent se află induse în o singură rubrică: „are să între” tot așa și pasivele bisericii în rubrica: „au a se solvi”. Deci revizorul socoșilor nu se poate convinge imediat dacă s'a trecut întreaga avere rămasă la sfârșitul anului trecut, în socoata anului curent. 3. În evidența despre capitalele date în împrumut, solvirile de capital nu se contează și nu se arată cât mai rămâne datoria la finea anului, după detragerea solvirilor, iar solvirile se notează numai în rubrica pentru observări; apoi sumele împrumutate nici nu se adună la oaltă la finea anului din care cauză e și foarte greu a revizui astfel de evidențe. 4. Aceste formulare de socoși nu ne dau o icoană exactă și bună despre întreaga avere a bisericii, căci partea cea mai însemnată a averilor bisericilor noastre constă din diferite pretenșiuni. Deci e absolut

necesar ca toate aceste pretensiuni să fie ținute în evidență, pentru a ști fiecare exact cât datorează. În aceste formulare de socoți din uz, se află numai evidența datorărilor cu obligațiuni și cei ce au rămas în restanță pentru tragerea clopotelor și folosirea ripizelor. 5. În protocolul principal se află decopiat aproape întreg protocolul particular, care se poartă despre venitele și spesele bisericii, în loc ca venitele și spesele în socoată să se fi arătat numai în sume generale, prin care fapt s'ar fi cruțat un lucru de prisos. 6. Socoțile au a se înainta Consistorului spre suprarevizuire în tot anul până la finea lunii Ianuarie și încă în copie, iar din partea protopopului abia mai târziu se revăd la fața locului.

7. Nu avem evidența pretensiunilor bisericii dela scaune (jețuri), arenzi, naturale vindute etc...

În interesul unei administrații și a controlării bune, sinodul eparhial a însărcinat Consistorul diecezan ca să revizuiască instrucțiunile date până în prezent, și ascultând părerea mai multor bărbați, cari să fie consultați în ce privește complectarea și corectarea ce o găsec dâșii de lipsă la aceste instrucțiuni și apoi pe baza experenței să facă până la sinodul eparhial al anului viitor propunere concretă în cauză.

(Urmează)

ȘTIRI

Hirotonire. Prea Sfințitul Părinte Episcop a binevoit să hirotonească zilele acestea într-un preot pe candidatul Constantin Târziu pentru parohia Valeamare-Pogănești.

Interzicerea francmasoneriei în Elveția. Guvernul țării tuturor libertăților, care este Elveția, a hotărât să institue un plebiscit pentru interzicerea tuturor organizațiilor francmasonice de pe teritoriul Elveției. Dacă și această țară simte povara acestor vârcolaci, ce putere mare au ei acolo unde lumea e fără cultură și cu puțină conștiință, ca la noi?!

A încetat din viață fruntașul credincios Dănilă Loichița din comuna Jebel, s'a săvârșit în Domnul luni în 21 Decembrie. Bunul Dumnezeu să-l odihnească în corturile celor drepti.

A murit Miguel de Unamuno. Luna trecută a murit bătrânul scriitor și filosof spaniol, care a dus faima țării sale departe. La bătrânețe a avut durerea să vadă cum în patria sa frații se omor între sine, cum se dărâamă o faimă și o cucurire, la care s'a ajuns numai cu muncă și cu jertfă. A murit în acea parte a țării în care i s'a mai putut pune o cruce la căpătâiu. Atâta a meritat încă marele Miguel de Unamuno.

„Episcopii Samuil Vulcan și Gherasim Raț” este intitulată lucrarea monumentală a p. iconom stravofor Dr. Gh. Ciuhandu dela Arad. Lucrarea este premiată de Academia Română, făcându-i-se o recenzie și în coloanele foii noastre. Cei ce doresc să o aibe se vor adresa secției culturale trimițând costul de 500 Lei plus 20 Lei pentru transport.

Nr. 8112 Șc. 1936.

Notă Oficială.

O. E. T. R. ni-a trimis adresa prin care cere să punem în vedere preoților duhovnici din Comandamentele cercetășești să acorde toată colaborarea și sprijinul pentru educația spirituală a tineretului cercetășesc.

Convinși că înaintea oricărei alte influențe aceea, pe care trebuie să o exercite Biserica străbună prin organele ei are sarcina mai grea și cea mai mare răspundere, atragem prin aceasta atențiunea preoților duhovnici la rolul important ce săvârșesc în această organizație a tineretului, poftindu-i să se achite conștiincios de el.

Caransebeș, în 29 Decembrie 1936.

Episcopul diecezan:

† VASILE

Judecătoria rurală Teregova secția c. f.

No. 1643/1936 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație

În cauza de executare pornită de urmăritorul min. Ilie Dumescu domiciliat în comuna Luncavița contra urmăritului Eftimie Iova Nr. 676/306, domiciliat în comuna Teregova, la cererea urmăritorului Judecătoria ordonă: Licitațiunea execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 din Legea LX din 1881, asupra imobilului întreg înscris în c. f. a comunei Teregova, Nr. 583 proprietatea urmăritului. Intravilan loc de casă 105 stj. p. în valoare de 1000 Lei, pentru încasarea creanței de 2800 Lei, capital interese, de 7% dela 1 Decembrie anul 1933, spese de proces și de executare de 2253 Lei fixate până acum, spese de 175 Lei, fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Prețul de strigare se stabilește la valoarea susarătă, care poate fi scăzut cu 25%.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **15 luna Ianuarie anul 1937, ora 10** în casa comunală a comunei Teregova.

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu poate fi vândut cu preț mai mic de 75% din prețul strigării.

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc. Drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar ori se predea aceluiași delegat chitanța de depozitarea judecătorească prealabilă a garanției, și să semneze condițiunile de licitație.

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cei cari au oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de stri-

gare este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire nu se va ține seamă de oferta sa și nu mai poate lua parte la licitație care se va continua fără amânare.

Teregova la 30 luna Octomvrie anul 1936.

ss. **I. O. Bubeneș** judecător ss. **I. Bica** director c. f.

Pentru conformitate **Ioan Bica** director c. f.

Judecătoria rurală Teregova secția c. f.

Nr. 1622/1936 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritoarea Maria Tobăș nasc. Cravan domiciliată în comuna Slatina-Timiș, contra urmăritului Ianăș Tobăș domiciliat în comuna Slatina-Timiș, la cererea urmăritoarei Judecătoria ordonă: Licitațiunea execuțională, în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX. din 1881, asupra 1/2-a parte din imobilul înscris în c. f. a comunei Slatina-Timișului Nr. 1917 coatei c. f. porțiunen urmăritului din Intravilan 150 stj. p. în valoare de 750 Lei, cu menținerea neatinsă a dreptului de uzufruct viager intabulat în favoarea Anastasiei Cordeu pentru încasarea creanței de 7200 Lei capital, ca pensie alimentară, spese de proces și de executare, de 3205 Lei fixate până acum, spese de 275 Lei, fixate acum pentru cererea de licitațiune; precum și pentru încasarea creanței de 4720 Lei, capital și accesorii a lui Gheorghe Băcilă adv. în Teregova, prin prezenta declarat de aderent.

Prețul de strigare să stabilește la valoarea susarătată, care poate fi redusă cu 25%.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **12 luna Ianuarie anul 1937, ora 10** în casa comunală a comunei Slatina-Timiș.

În baza art. 150 legea LX din 1881, condițiunile de licitație se stabilesc după cum urmează:

1. Imobilul supus la licitație nu pot fi vândute cu preț mai mic de 75% din prețul de strigare.

2. Cei cari voesc să liciteze sunt datori să depoziteze la delegatul judecătoresc drept garanție 10% din prețul de strigare în numerar și să semneze condițiunile de licitație.

3. Dacă nimeni nu oferă mai mult, cei cari au oferit pentru imobil un preț mai urcat decât cel de strigare este dator să completeze imediat garanția fixată după procentul prețului de strigare până la acelaș procent al prețului oferit. Dacă nu îndeplinește această îndatorire, nu se va ține seama de oferta sa și numai poate lua parte la licitațiune, care se va continua fără amânare.

Teregova, la 25 August 1936.

Jud. **I. O. Bubeneș** m. p. dir. c. f. **I. Bica** m. p.

Pentru conformitate: **I. Bica** dir. de c. f.

Aviz pentru lucrări bisericesti.

Firma

Aurel Cotârlă

sculptor, Oravița, județul Caraș

execută tot felul de lucrări bisericesti precum: Iconostase, Tronuri, Strane, scaune, chivoturi, ripizi etc.

Pentru lucrări mari, ca Iconostase, etc. pot veni la fața locului pentru pregătirea planului și devizului și a da toate informațiunile necesare.

Am lucrat la peste 150 biserici, lucru ce pot dovedi cu certificate de mulțumiri din partea acelor unde am lucrat. Premiat cu diplome și medalii de aur și argint dela expozițiile din București, Panciova, Lugoj, Sibiu.

19-52

Rog sprijinul binevoitor.

Obiecte bisericesti

dela cele mai renumite fabrici, se află de vânzare la Librăria Diecezană.

Aviz

Tot felul de

picturi bisericesti,

pictări de biserici
renovări și spălarea bisericilor,
apoi obiecte:

diferite icoane, ripizi, prapori etc. etc.
execută prompt și cu prețuri convenabile

Prof. Gh. I. OTONOĞA

CARANSEBES, Str. Cloșca Nr. 1-3.